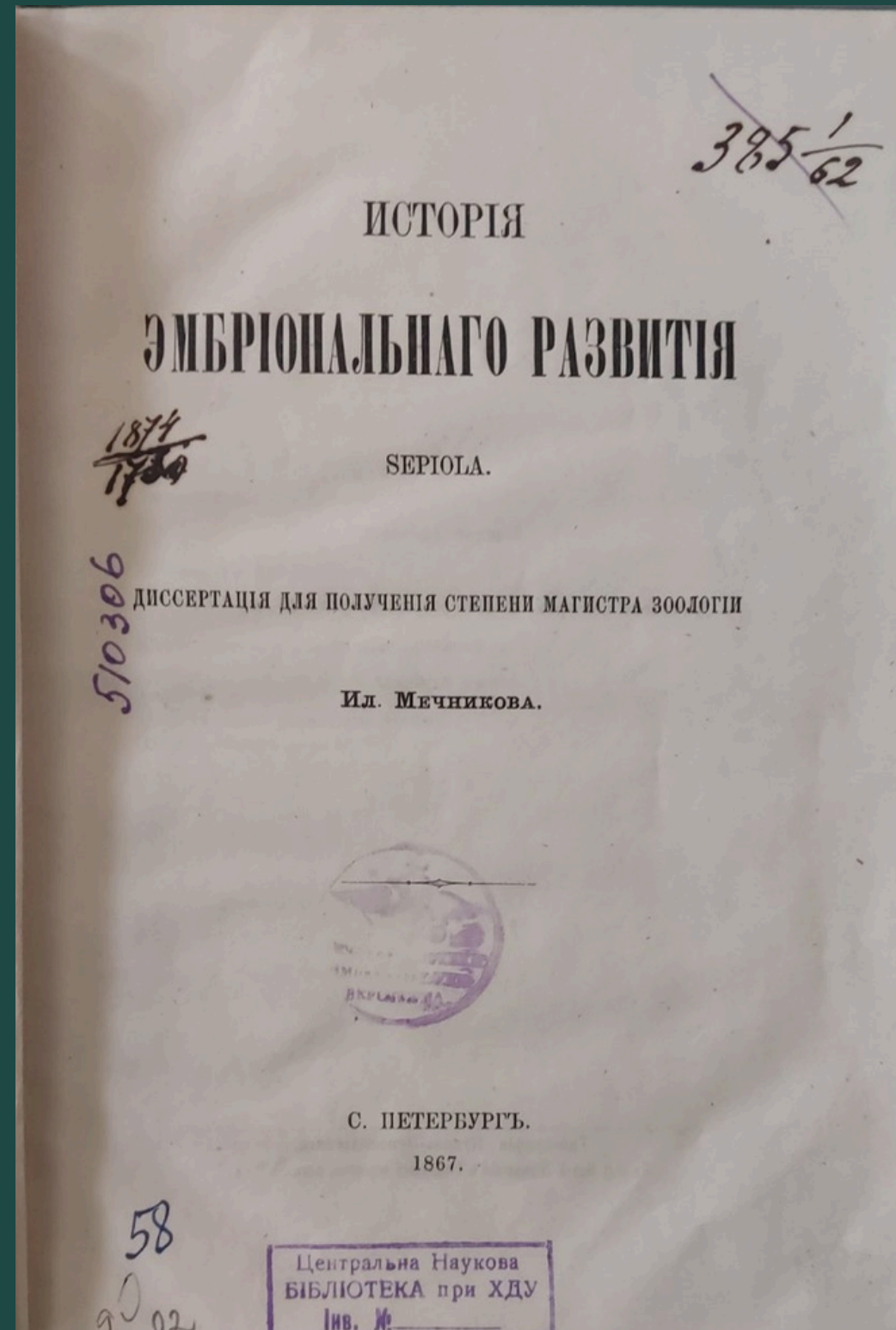

Мечников Ілля Ілліч

видатний вчений-біолог, лауреат
Нобелівської премії, вихованець та почесний
доктор Харківського університету

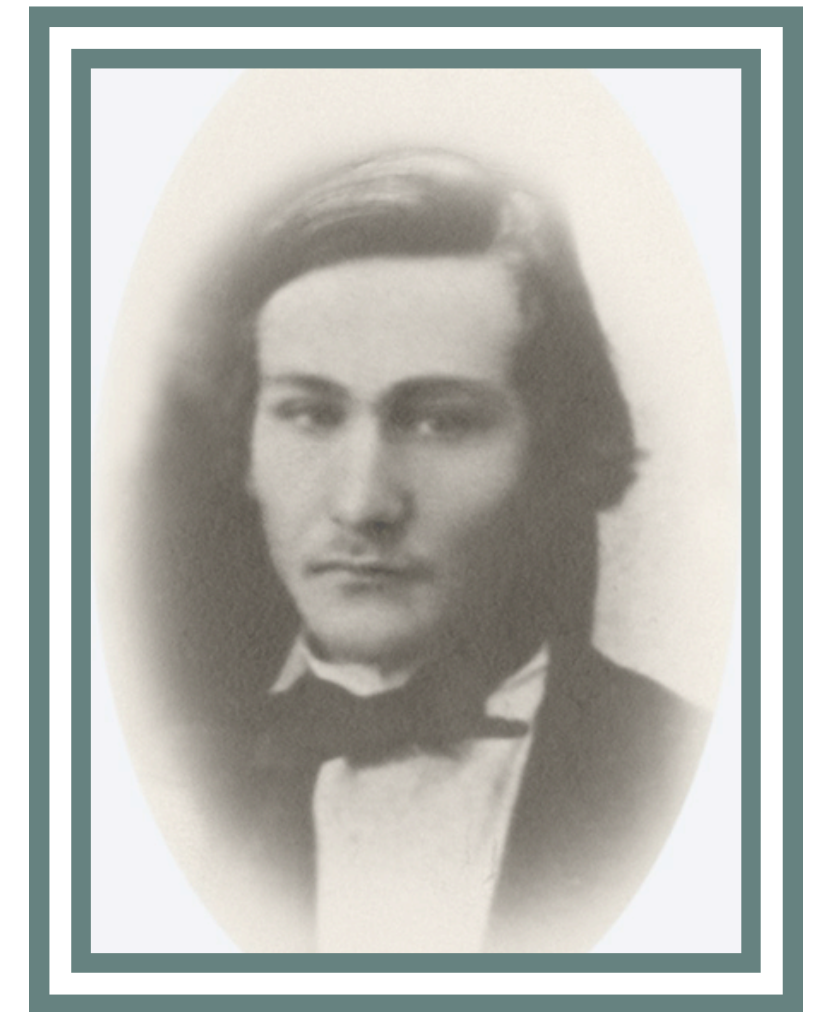

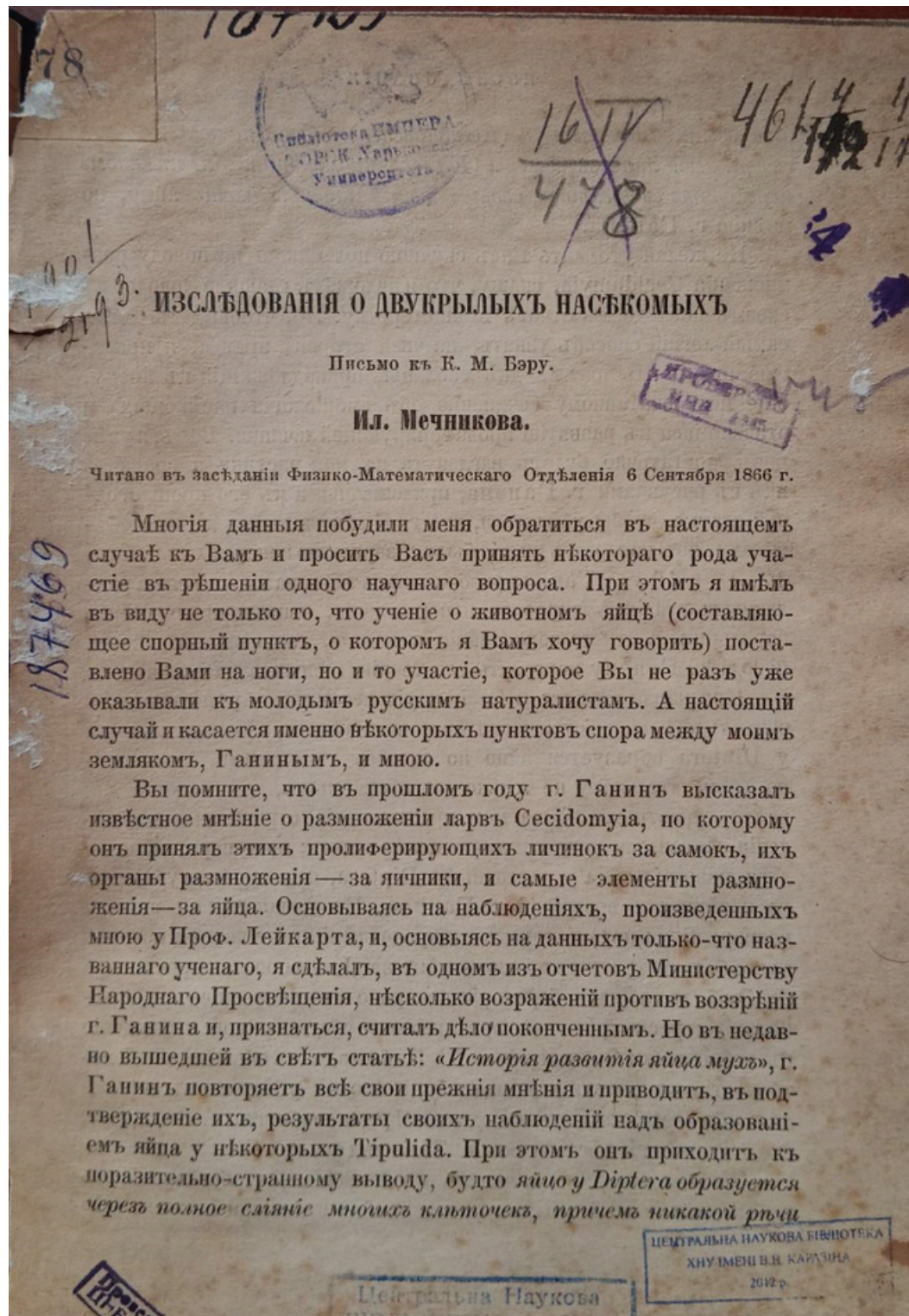
15 травня 2025 року виповнюється 180 років від дня народження Іллі Ілліча Мечникова видатного вченого-біолога, лауреата Нобелівської премії та славетного випускника Харківського університету. Ілля Ілліч зробив вагомий внесок у розвиток зоології, порівняльної анатомії, бактеріології, імунології та епідеміології, а також активно досліджував проблеми старіння. Саме Мечников відкрив явище фагоцитозу та сформулював клітинну теорію імунітету. За дослідження у сфері імунітету в 1908 році був удостоєний Нобелівської премії з фізіології та медицини. На виставці представлені прижиттєві видання вченого з фондів Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету.

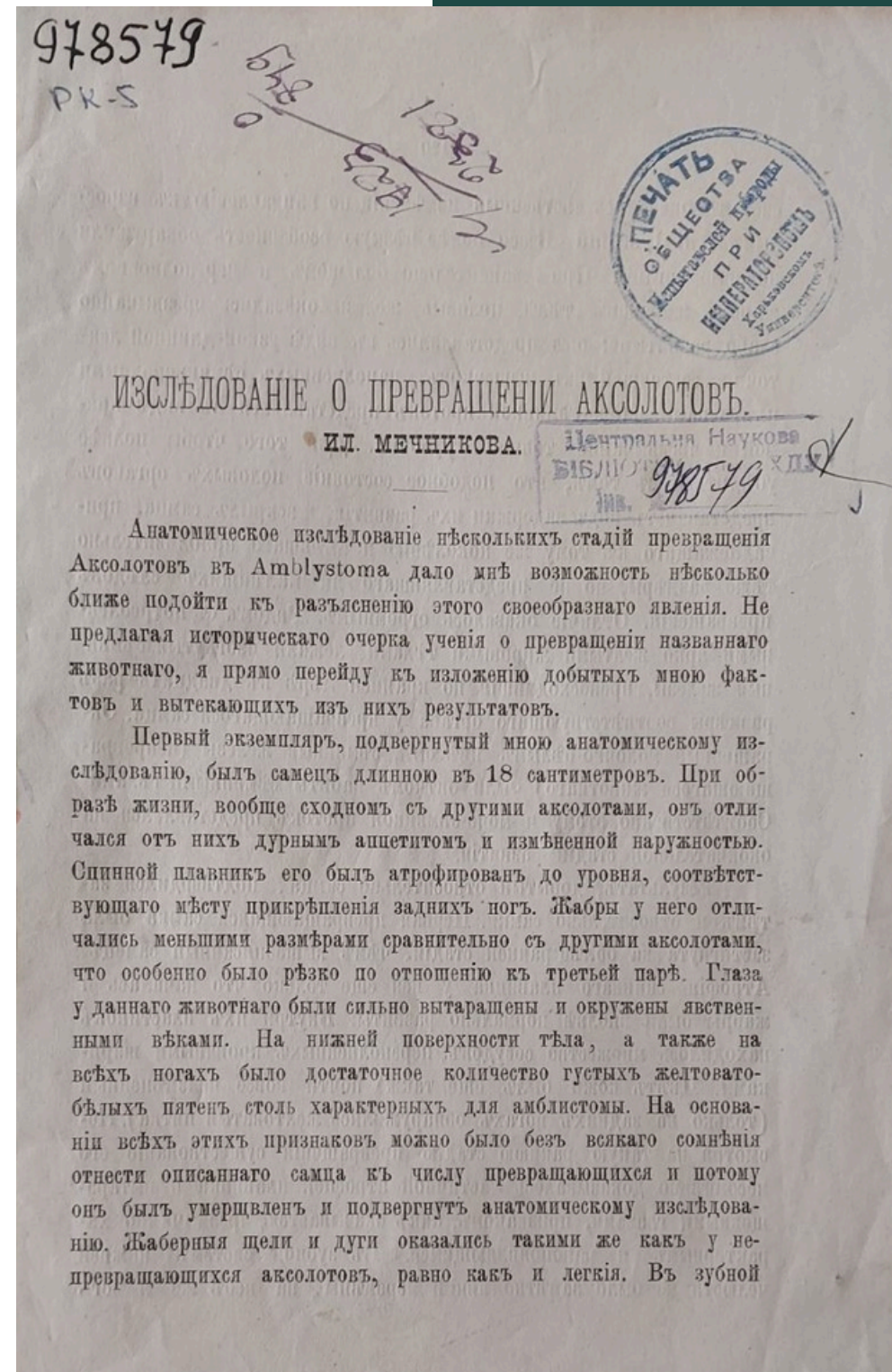
Мечников И.И. История эмбрионального развития *Seriola*.
Диссертация для получения степени магистра зоологии Ил.
Мечникова. – С. Петербург: Типография Куколь-Яснопольского,
1867. – 72 с.

<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/10567>

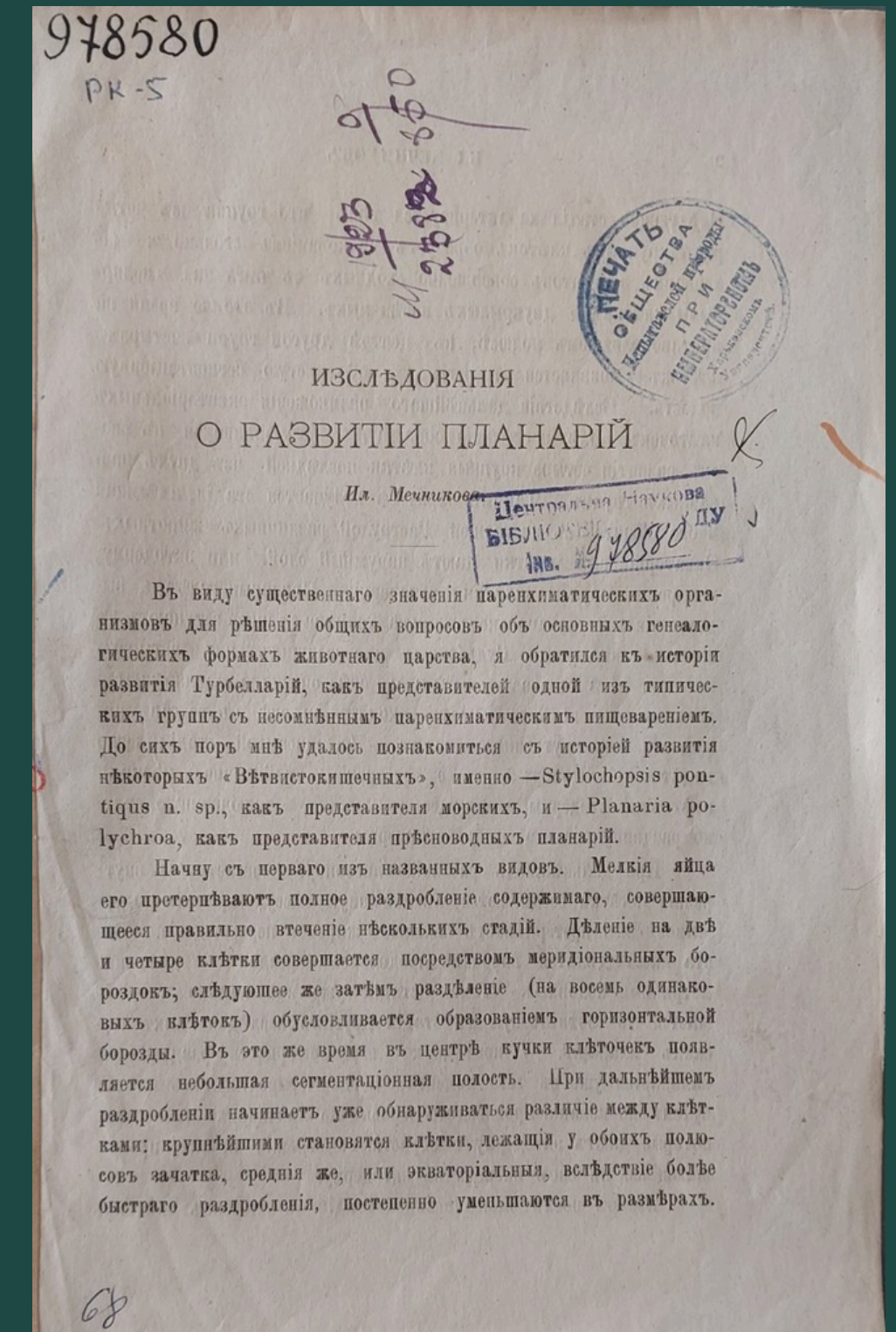

И.И. Мечников. Исследование о двукрылых насекомых. Письмо к К.М. Блэру. Читано в заседании физ. мат. отделения 6 сентября 1866 г. / И.И. Мечников. - Санкт-Петербург: тим. имп. Академии Наук, 1866. - 9 с.

И.И. Мечников. Исследование о превращении аксолотлей / И. И. Мечников. — Одесса, 1876.

И.И. Мечников. Исследование о развитии планарий / И. И. Мечников. — Одесса, 1877. - 16 с.

978582
PK-5

8/18
0

Центральна Наукова
БІБЛІОТЕКА ІНСТИТУТУ
№ 978582

О пищеварительных органах пресноводных Турбелларий.

И.И. Мечникова.

Исследования мои о паренхиматозном пищеварении губок¹⁾ и вытекающие из них общие результаты естественно привели меня к изучению таких низших организмов, у которых или уже было доказано, или же только могло быть предположено подобный же способ пищеварения.

Съ этой целью я прежде всего обратился къ Миксомицетамъ, рассчитывая найти у нихъ сходство съ губками не только въ пищеварении, но и во многихъ чертахъ организаціи. Хотя проф. Ценковскимъ уже и было показано²⁾, что исследованный имъ пресноводный плазмодій принимаетъ въ себя и перевариваетъ содержимое клѣтки водораслей и діатомей, тѣмъ не менѣе было бы рискованно распространить этотъ фактъ на всю группу миксомицетовъ и признать у нихъ паренхиматозное пищеварение за общее правило. Обратясь къ исследованію сухопутныхъ плазмодіевъ, я наткнулся на значительныя затрудненія, но все таки получилъ нѣкоторыя данныя для рѣшенія вопроса о ихъ пищеварении. Нѣтъ ничего легче какъ наблюдать пріятіе внутрь

¹⁾ См. «Исследования о Губкахъ» въ IV томѣ Записокъ Новороссійскаго Общества Естествоиспытателей. 1877 г.

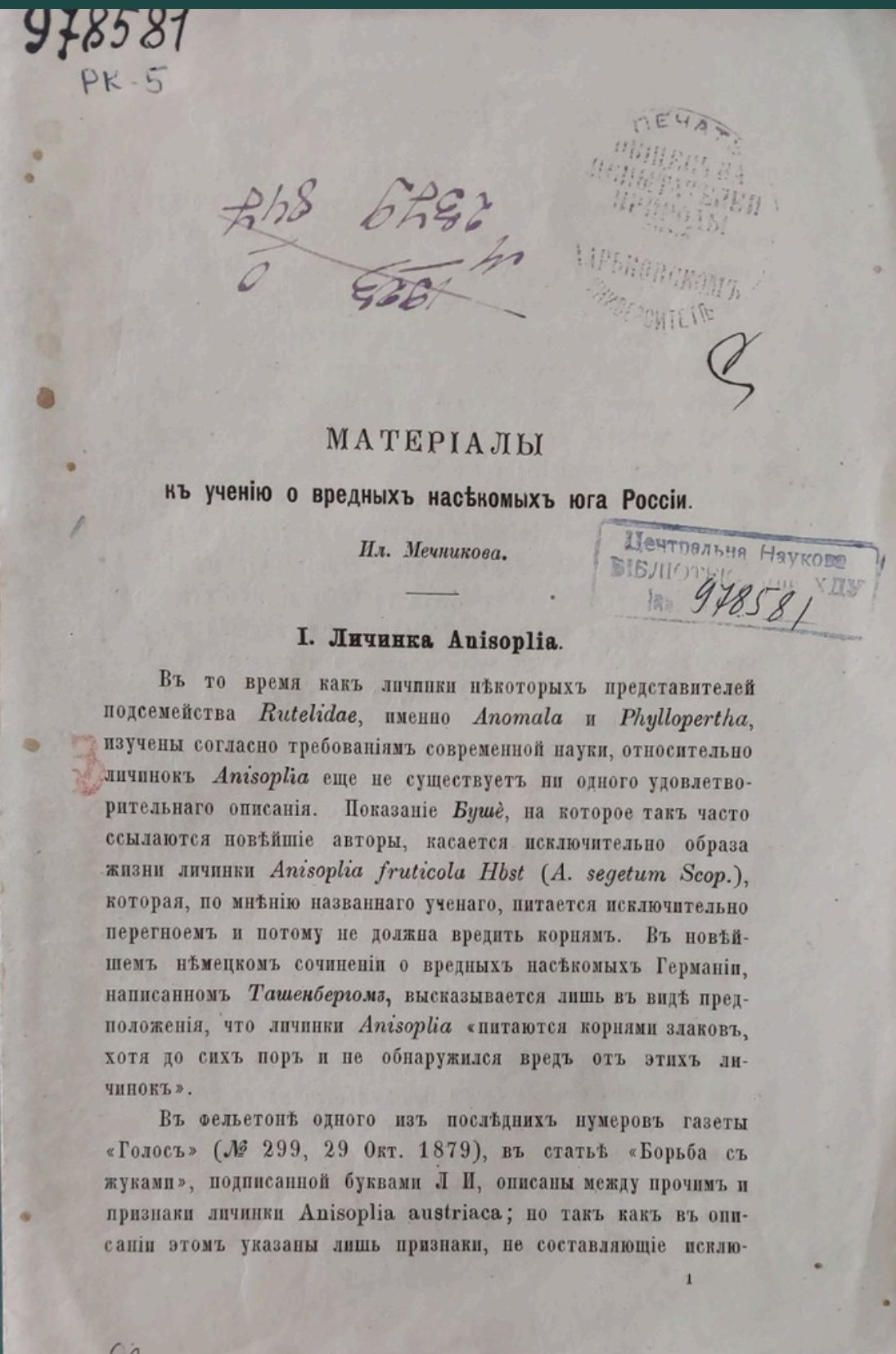
²⁾ Archiv für mikroskopische Anatomie. T. XII, стр. 23.

68

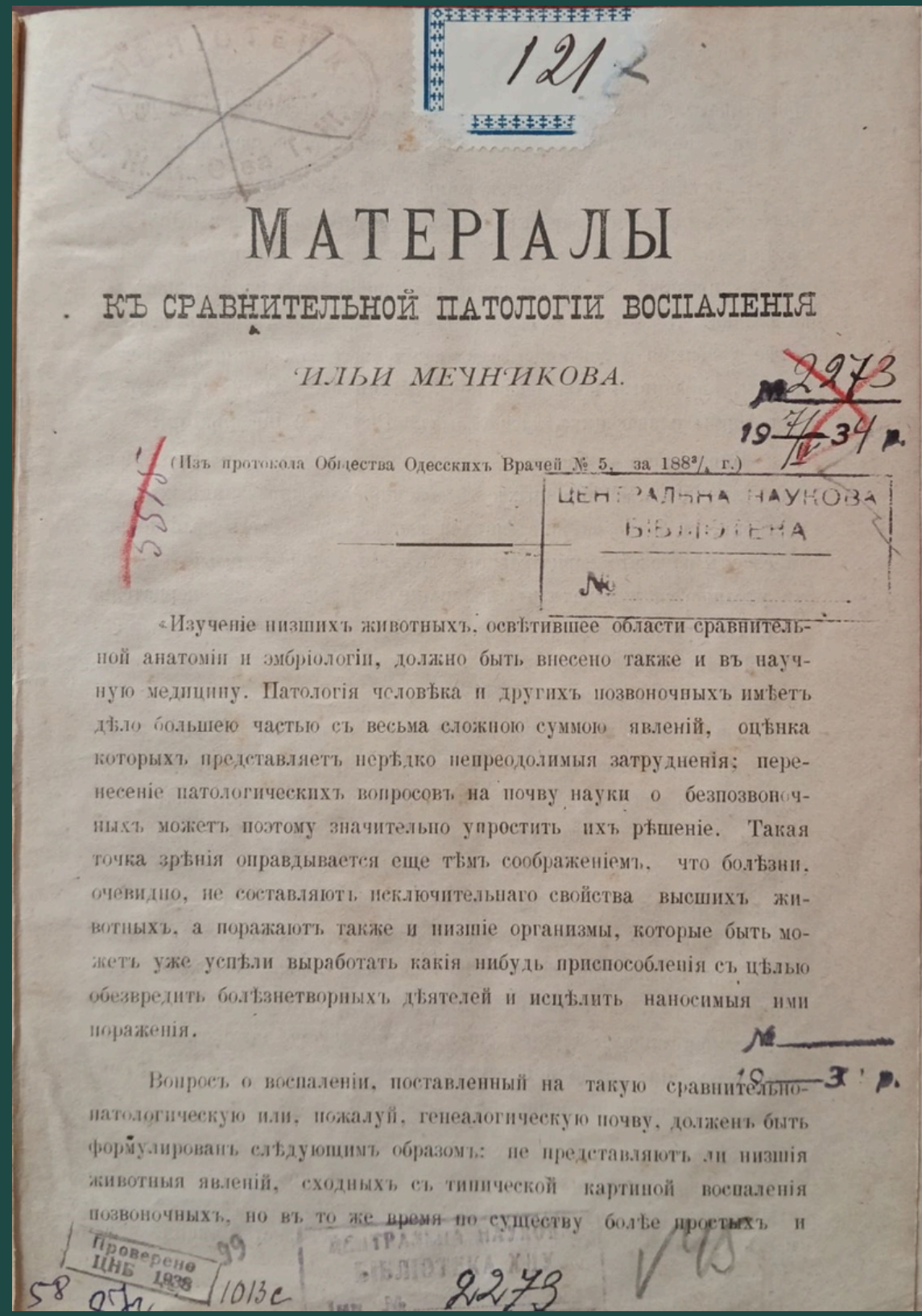
Одесса. Текущей весной въ Одессу пріѣдетъ извѣстный бактериологъ проф. Мечниковъ, который будетъ производить въ Одесскомъ уѣздѣ опыты прививки бациллы для истребленія грызуновъ, опустошающихъ поля (сусликовъ, полевыхъ мышей и др.).

Южный край. – 1894. – 13 марта. – № 4532. – С. 3.

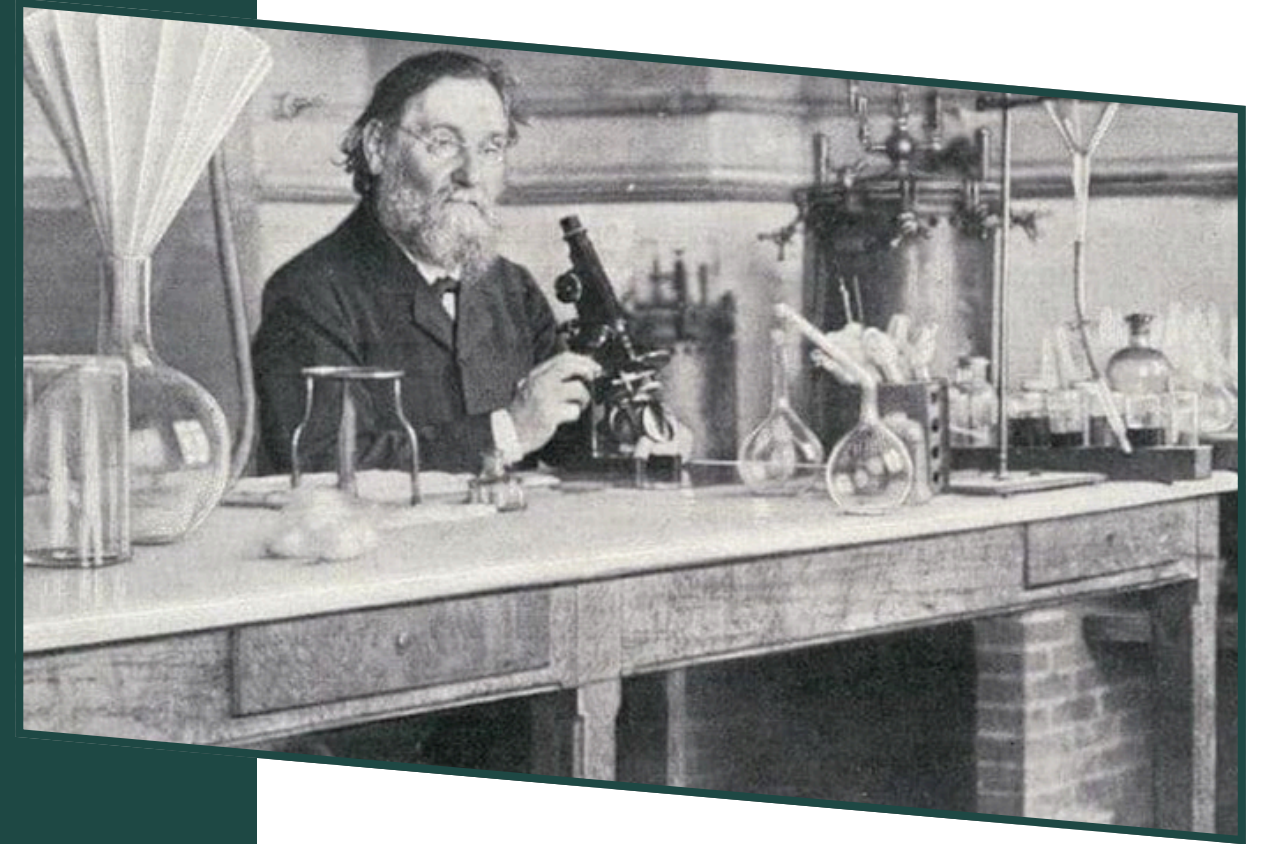
И.И. Мечников О пищеварительных органах пресноводных турбелларий / И.И.Мечников. - 1877. - 12 с.

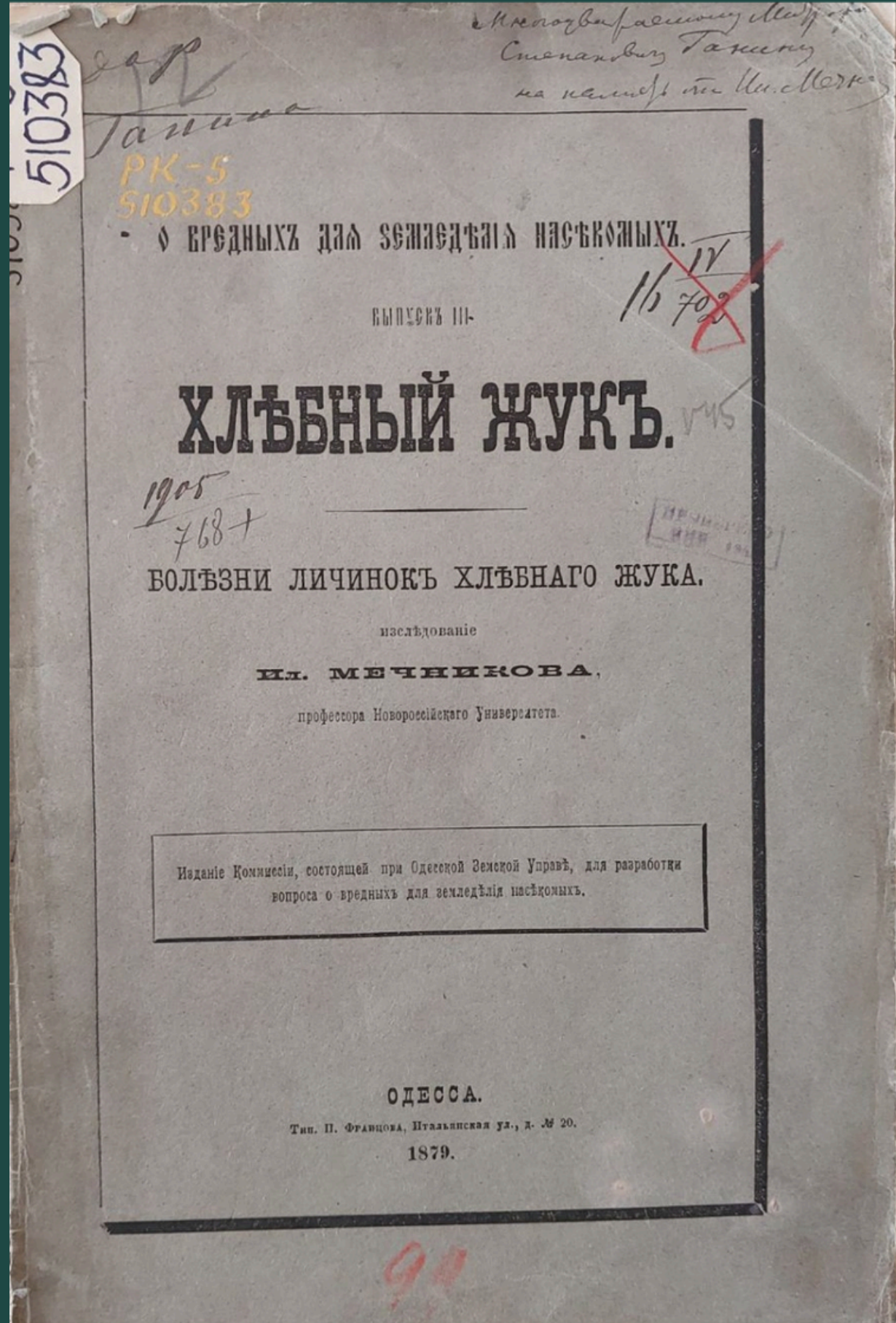

И.И. Мечников. Материалы к учению о вредных насекомых юга России. - Одесса, 1878. - 10 с.

И.И. Мечников. Материалы к сравнительной патологии воспаления. - Одесса : Рус. тип. (Исаковича), 1884. - 130 с.

О вредных для земледелия насекомых. Выпуск III. Хлебный жук. Болезни личинок хлебного жука. Исследование И. Мечникова, профессора Новороссийского Университета . – Одесса: Тип. П. Францова, 1879. – 32 с.; 1 вл. л. ил. – (3 дарчим написом I.I. Мечникова).

<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/10566>

392510

Илья Мечниковъ.

~~24.V
1910~~

НѢСКОЛЬКО
ЗАМѢЧАНІЙ
О КИСЛОМЪ
МОЛОКЪ. ††

~~1219
5687~~

Переводъ съ французскаго
Н. Н. ЗВОРЫКИНА.

145

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БИБЛОТЕКА ХДУ
№ 16098

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

1910.

Проверено
ИИБ 1939

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БИБЛОТЕКА
ХНУ ИМЕНЬ Н. КАРАЗИНА
2012 р

59.

И.И. Мечников. Несколько замечаний о кислом молоке / Пер. с франц. Н.Н. Зворыкина. - СПб, 1910. - 31 с.

299533

И. И. Мечниковъ.

МОЛОЧНЫЕ МИКРОБЫ
И ИХЪ ПОЛЬЗА ДЛЯ ЗДОРОВЬЯ.

Издание Н. Н. Зворыкина.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БИБЛОТЕКА
ХНУ ИМЕНЬ Н. КАРАЗИНА
"ПАСТЕРБАДМЕНИТЪ"
С.-ПЕТЕРБУРГЪ
Малая Моршанская, 8, Телеф. 59-52.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

1911.

И.И. Мечников. Молочные микробы и их польза для здоровья / Изд. Н.Н. Зворыкина. - СПб, 1911. - 30 с.

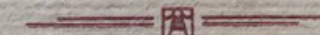
ПРОСОБЛЕНО

18898
78892

И. Мечниковъ.

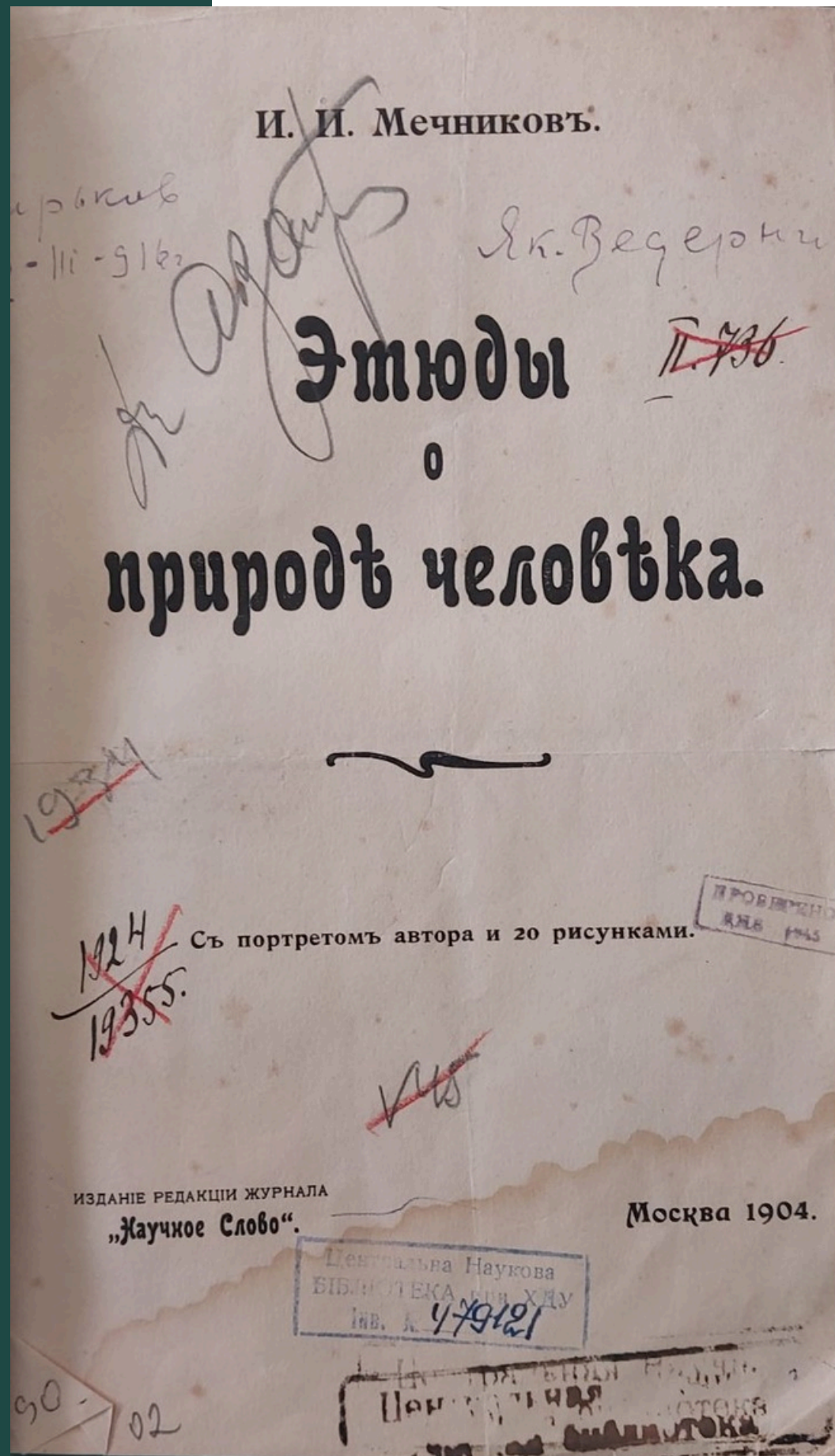
ОСНОВАТЕЛИ
СОВРЕМЕННОЙ МЕДИЦИНЫ.

Пастеръ—Листеръ—Кохъ.

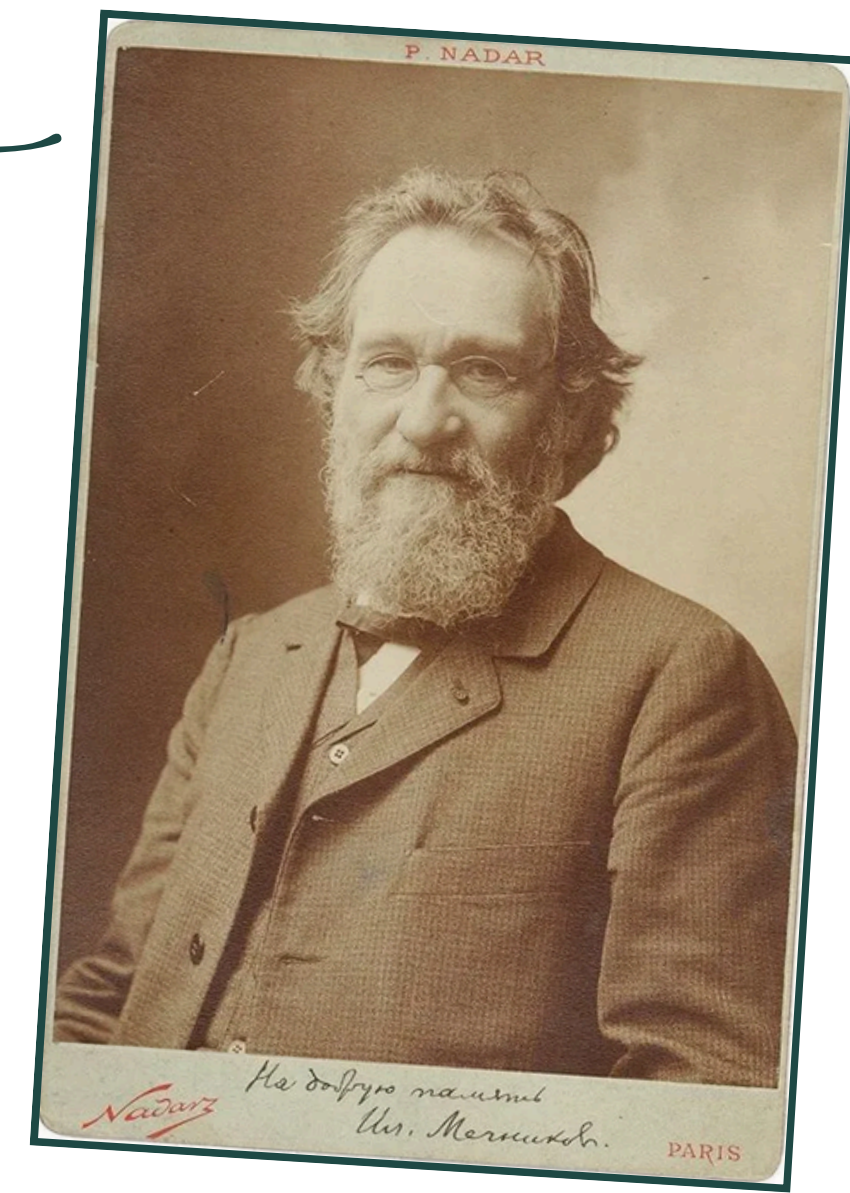
„НАУЧНОЕ СЛОВО“.

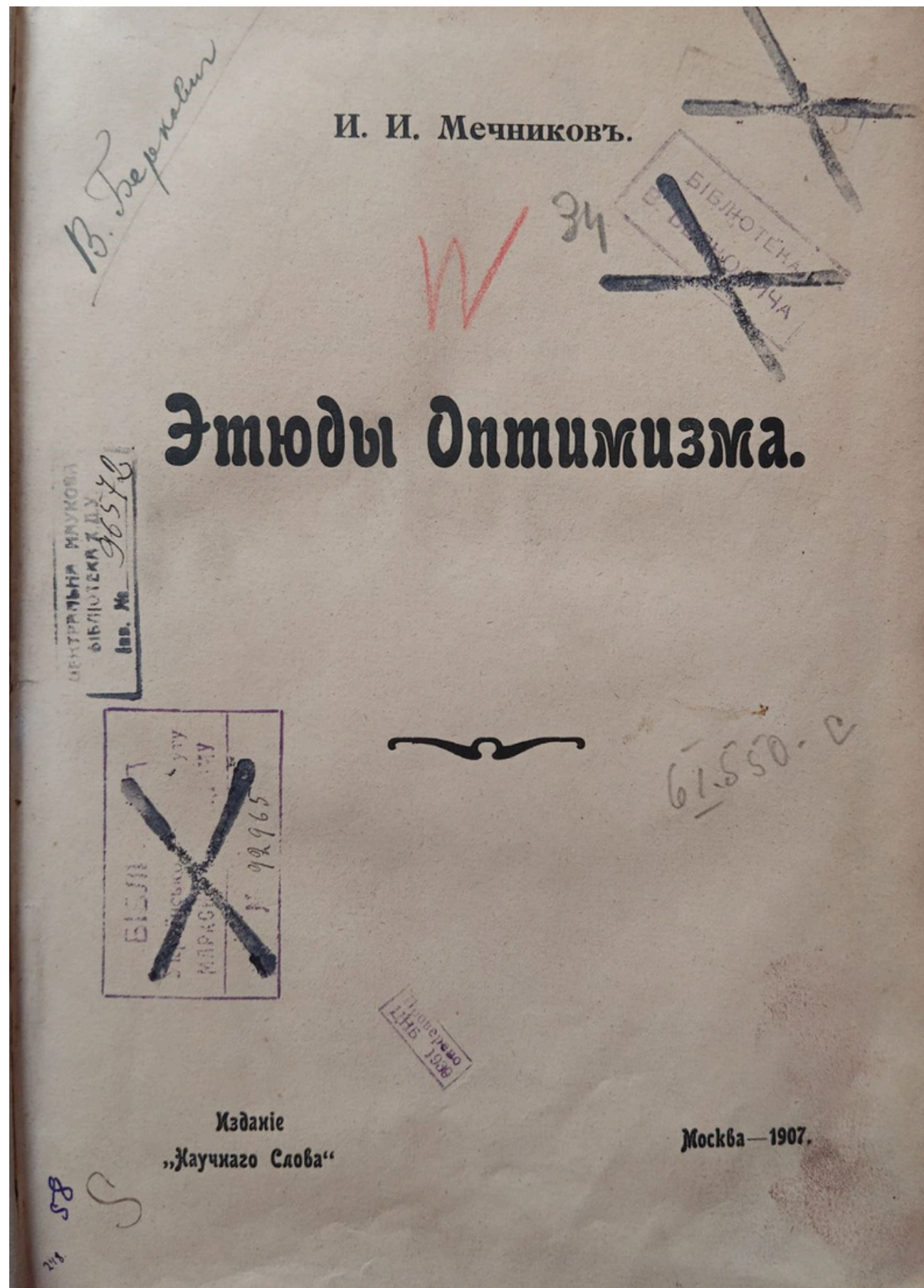
И.И. Мечников. Основатели современной медицины : Пастер-Листер-Кох. - М, 1915. - 136 с.

Ілля Ілліч Мечников — один із перших учених у світі, який заклав основи науки про процеси старіння організму — геронтології. Ще у 1898 році він опублікував свою першу наукову статтю про старість з погляду біології, а у 1904 році вийшла його праця «Этюды о природе человека», у якій він зробив спробу розглянути з наукових позицій свого часу питання, що хвилювали людство ще з глибокої давнини — питання старості та смерті.

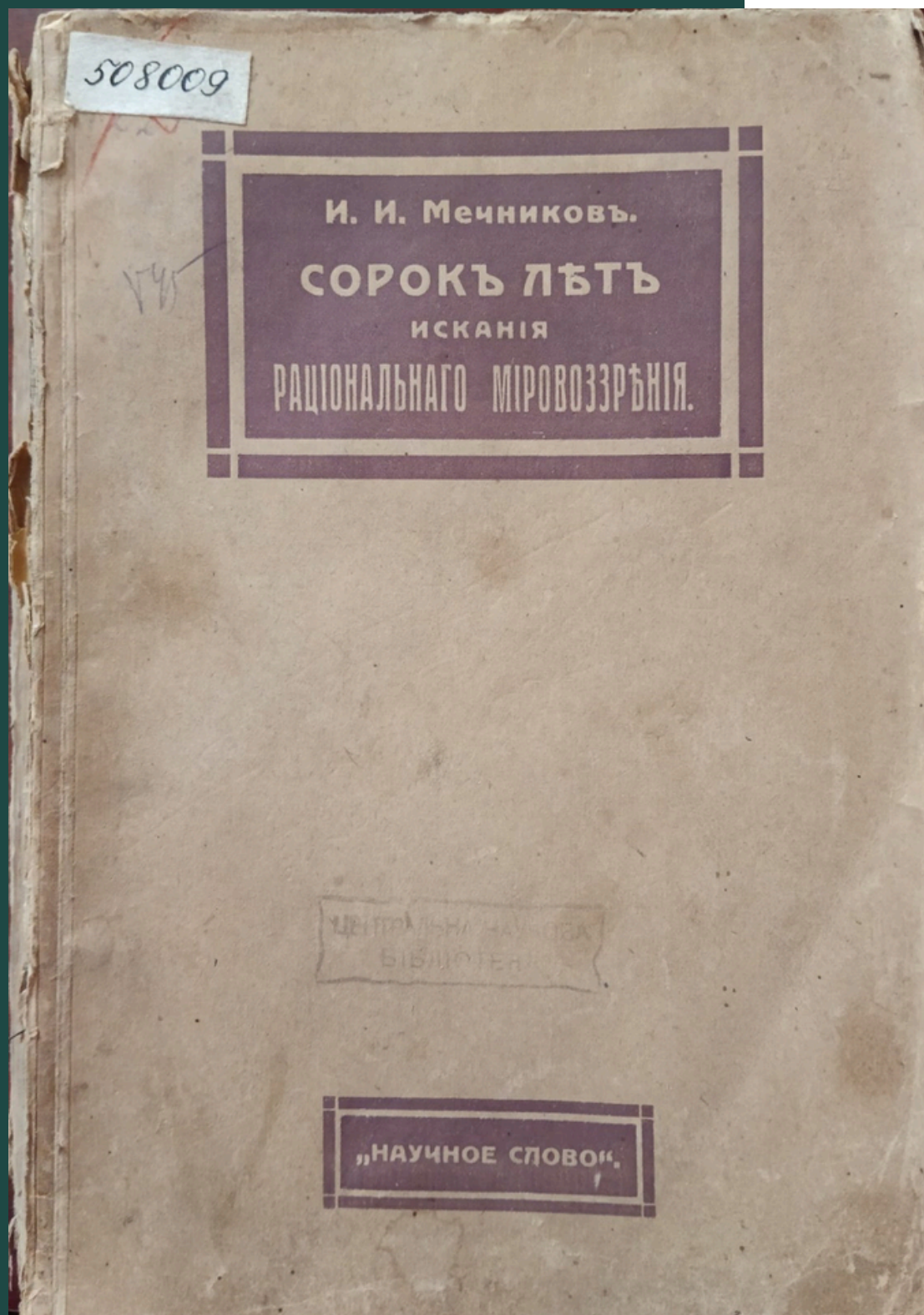
И.И. Мечников. Этюды о природе человека. - М. : Науч. слово, 1904. - 218 с,

У роботі “Етюды оптимизма” всебічно досліджуються питання про природу людини, про природу старіння і смерті, крім того, чимало місця приділяється і теорії еволюції, питань зародження, старіння і смерті живих організмів

И.И. Мечников. Этюды о природе человека. - М. : Науч. слово, 1907. - 248 с.

И.И. Мечников. Сорок лет
рационального
мировоззрения / И. И.
Мечников. — М. : Науч.
слово, 1913. - 292 с.

Окрім наукових досліджень, Мечников залишив по собі багату літературну спадщину, до якої входять науково-популярні та науково-філософські праці, мемуари, статті, перекази тощо. У збірнику «Сорок років пошуку раціонального світогляду» представлені вибрані твори І. І. Мечникова за 40 років його наукової діяльності. Ця книга підбила підсумок його науковим пошукам і стала світоглядним фундаментом для багатьох поколінь людей науки.

Всемирно-известный светило науки—профессор И. И. Мечниковъ въ недавно вышедшей въ свѣтъ книгѣ подъ заглавіемъ «Сорокъ лѣтъ исканія рациональнаго міровоззрѣнія» перечисляютъ сотни болѣзней, происхо-

жденіе которыхъ связано только ненормальности желудка и кишекъ.

Старость и смерть въ 60—70 лѣтъ—явленія ненормальныя. Люди могли бы жить до 200 лѣтъ, если бы ихъ организмъ не отравлялся разлагающимся содержимымъ желудка и кишекъ.

«Лучшей дезинфекціей кишекъ является то средство, которое вызываетъ частое и обильное очищеніе ихъ»,—говоритъ И. И. Мечниковъ на 307 страницѣ вышеупомянутой книги.

Прочтите эту книгу. Она принесетъ Вамъ большую пользу и научитъ серьезно относиться и строго слѣдить за желудкомъ и не допускать заборовъ.

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Центральна наукова бібліотека

**Ілля Ілліч Мечников
1845–1916**

Біобібліографічний покажчик

Южный край. – 1916. – 7 сент. –
№ 13579. – С. 4.

◆ Засѣданіе памяти И. И. Мечникова. Сегодня въ помѣщеніи медицинскаго О-ва состоится совмѣстное публичное засѣданіе медицинскаго Общества и Общества испытателей природы при харьковскомъ университетѣ. Засѣданіе это будетъ посвящено памяти И. И. Мечникова. Въ програмѣ засѣданія имѣются слѣдующіе доклады: 1) проф. Н. Ф. Вѣлосовъ, — «Биографія И. И. Мечникова»; 2) прив.-доц. Т. Е. Тимофеевъ, — «Биологическія изслѣдованія И. И. Мечникова»; 3) проф. С. В. Коршунъ, — «Ислѣдованія И. И. Мечникова въ области иммунитета»; 4) проф. В. В. Фавръ, — «Теорія ортобіоза»; 5) д-ръ С. С. Амираджиби, — «Бактеріологическія работы И. И. Мечникова»; 6) прив.-доц. А. М. Покровский, — «Антропологическія изслѣдованія И. И. Мечникова»; 7) прив.-доц. В. П. Горяевъ, — «Философскія воззрѣнія И. И. Мечникова».

**ГИМНАЗИЧЕСКІЕ И СТУДЕНЧЕСКІЕ
ГОДЫ И. И. МЕЧНИКОВА¹⁾.**

Прежде чѣмъ поселиться въ наслѣдственномъ имѣніи (сл. Ивановка, Купянскаго у., Харьк. губ.), отецъ И. И., по обычаю людей его круга, отдалъ дань военной службѣ. Какъ значится въ дѣлахъ харьковск. депутатскаго собранія²⁾, полковникъ Илья Ивановичъ и жена его Эмилія прижили четырехъ сыновей Ивана, Льва, Николая, Илью и дочь Екатерину. Илья родился 3 мая 1845 г. — послѣднимъ. Не разъ наблюдали, что великіе люди рѣдко бываютъ первенцами. Считается ли тутъ съ физиологическими причинами (организмъ матери еще не приспособился), культурными (способнымъ младшимъ, подражая, легче развиваться въ условіяхъ начавшагося обученія старшихъ ихъ наставниками), или съ тѣми и другими вмѣстѣ — сказать пока трудно. О Мечниковѣ сохранилось извѣстіе, что на него оказалъ вліяніе репетиторъ старшаго брата Ивана, студентъ натуралистъ, увлеченный своей наукой. Изъ Ивана, однако, вышелъ юристъ. И онъ, какъ большинство въ роду Мечниковыхъ, умеръ рано, при томъ мучительно-болѣзненной смертью (она дала сюжетъ для повѣсти Л. Н. Толстого: «Смерть Ивана Ильича»). Илья также не мало хворалъ въ дѣтствѣ. Объ этомъ свидѣтельствуютъ, между прочимъ, сотни ежегодно пропущенныхъ уроковъ въ гимназіи. Уже перейдя средній возрастъ жизни своихъ родныхъ, И. И. склоненъ былъ свое сравнительное долгодѣіе объяснять установленнымъ для себя режимомъ. Дошкольное развитіе Мечникова, какъ у большинства выдающихся людей, пошло быстрыми шагами; девяти-десятилѣтній мальчикъ смогъ поступить въ гимназію (2-ю харьковскую), минуя первый классъ. Мы имѣемъ свѣдѣнія о

¹⁾ Замѣтки по архивнымъ даннымъ.

²⁾ № 541, 31 окт. 1856 г.

Ілля Ілліч Мечников. 1845–1916 : біобібліографічний покажчик /
Уклад. О.А. Яковенко ; Авт. вступ. ст. проф. А.І. Божков ; Наук.
ред. О.М. Клімова ; Ред. А.О. Давидова ; Бібліогр. ред. С.Б.
Глибицька. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. – 88 с. (PDF)

<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/17386>

Фатеев Ар. Гимназические и студенческие годы И.И. Мечникова / Ар. Фатеев // Вестник Европы. – Книга 11. Ноябрь, 1916. – Петроград, 1916. – С. 145–151.

<https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/12513>

**Виставку підготувала
завідувач відділу
Центральної наукової бібліотеки
Каразінського університету
Байрамова Каріна**